

MUSICA

Un llibre per ballar

La Magrana recull unes cent adaptacions al català de cançons i ballables

JAUME VIDAL

Les orquestres de ball són les gran oblidades del panorama artístic, els seus discos no són mai a les llistes d'èxits, i a penes no actuen a la televisió. A l'estiu, però, tot Catalunya viu amb intensitat els balls de revetlla i de festa major. La tradició més arrelada fa que els conjunts orquestrals no concentrin només la seva oferta en la música ballable sinó que també ofereixin l'anomenat concert de tarda, en el que interpreten fragments de sarsuela, música clàssica i cançons catalanes. A més a més, les nombroses cobles/orquestres —la major part procedents de les comarques del Gironès, l'Empordà i la Selva— interpreten sardanes als aplecs que solen fer-se al matí.

Els aplecs i la interpretació de temes tradicionals catalans són la contribució a una certa catalanitat musical, però a l'hora d'interpretar els clàssics temes de ball de saló, la cosa canvia força. Els temes internacionals sempre són cantats en la versió original —normalment amb una dubtosa pronúncia— o més freqüentment en les versions en llengua castellana.

Lletra i música

Per tal d'ajudar a fer possible una normalització lingüística que mai no acaba d'arribar al món de les formacions orquestrals, Edicions de la Magrana, amb la col·laboració de la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, ha editat el llibre *Vols ballar? 93 cançons i ballables*, que conté prop de cent partitures, amb les adaptacions al català dels temes per a orquestra més

celebrats i populars. La gran majoria de les cançons han estat adaptades al català per Josep Maria Andreu. El llibre serà presentat aquesta mateixa nit a La Paloma, una de les sales de ball barcelonines on ha perviscut amb més intensitat, i al llarg de més temps, la tradició de la música ballable en directe.

Núria Feliu

Núria Feliu, ànima del projecte, ha convocat per a aquest esdeveniment diverses personalitats del món de la cançó i d'altres àmbits professionals, que hi tindran el rept de interpretar en directe un del tema recollits al llibre *Vols ballar?*

El llibre es divideix en sis apartats: Pop-rock, amb temes com *Rock al voltant del rellotge* (*Rock around the clock*), *Fins aviat, cocodril* (*See you later, alligator*) i *T'he trucat per dir t'estimo* (*I just called say I love you*); musicals: *Aquesta nit* (*Tonight*, de *West Side Story*) i *El carrer on vius* (*On the street where you live*, de *My Fair Lady*); temes italians: *El món* (*Il mondo*) i *Una llàgrima als teus ulls* (*Una lacrima sul viso*); boleros: *Com un gust meu* (*Sabor a mí*) i *Quan em tornis a veure* (*Cuando vuelva a tu lado*); temes catalans, com *Se'n va anar*, i els imprescindibles temes estàndards que formen el gruix de l'obra amb cançons ja clàssiques, com *Dos passavolants* (*Strangers in the night*), *Com he fet sempre* (*My way*) i *Porta'm lluny del món* (*Fly me to the Moon*). En alguns casos fins i tot s'hi ha posat lletra catalana a temes originalment instrumentals, com ho és el cas del tema central de la pel·lícula *El golpe*, que hi ha estat titulat *M'enamoren els timadors*.

ARXIU NARCIS VENDRELL

La formació de coble de l'Orquestra Maravella, en una actuació a la televisió de Vilnius l'any 1977.

Segons Núria Feliu, el fet que les orquestres no interpretin temes en català "és una qüestió de deixadesa: és molt més fàcil copiar els temes de l'anglès o del castellà que no cercar-ne una adaptació o encarregar-ne la traducció de la lletra". El problema és, però, un altre, en opinió del director d'orquestra Janio Martí: "Les orquestres estem molt condicionades al que escolta la gent per la ràdio. Si el públic està habituat a sentir un tema en anglès o en castellà, no els sona gaire bé que l'interpretis en català." D'un parer semblant és el director de l'Orquestra Maravella, Manuel Comadevall: "La gent, no sé si per manca d'hàbit, no accepta que tot el repertori siguin adaptacions en català."

Núria Feliu insisteix que hi ha una mica de droperia en aquest tema, que se'ls ha de donar tot mastegat i que per això ha impulsat la realització d'aquest llibre, "el llibre serà facilitat a tots els grups que ho sol·li-

citin. Ja no hi haurà cap mena d'excusa per no cantar en català". *Vols ballar?* ha comptat també amb la participació del pianista Lluís Muñoz, que se n'ha encarregat de les partitures de les cançons, i de Lourdes Barceló, que hi ha portat a terme la tasca de coordinació.

Orquestra Maravella

La bibliografia sobre el món de les orquestres de ball és més aviat minsa. Una de les poques excepcions és el llibre *Maravella maravillosa*, editat per l'Orquestra Maravella amb la col·laboració de la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Caldes de Malavella. El llibre no és solament un cas insòlit en el camp de la bibliografia orquestral a l'Estat espanyol, sinó que, per la gran quantitat de dades que ofereix sobre un mateix grup musical, és també un exemple no gens corrent entre l'oferta de llibres sobre formacions musicals i solistes.

El filòleg Matias López Ló-

pez (Lleida, 1960) és l'artífex de *Maravella maravillosa*. L'autor fa el recorregut complet per la història de l'orquestra de Caldes de Malavella des de la seva fundació, l'any 1951, amb l'empenta de Lluís Ferrer Puigdemont, el primer director, fins actualment. La discografia, totes les seves formacions, la biografia dels components, les anècdotes de les gires per l'estranger i un abundant àlbum fotogràfic conformen el contingut del volum.

La gènesi d'aquest llibre és força curiosa. L'autor és el que denominariem un *fan* de l'orquestra des dels vuit anys, quan el seu avi se l'endua a les audicions de l'Orquestra Maravella. Matias López López ha recopilat tota mena de material al voltant de la formació orquestral i ha esdevingut el màxim col·leccionista de tota l'obra discogràfica de l'orquestra. Matias López és també autor d'obres tan diverses com *La historiografia en Grecia y Roma* i *Los personajes de la comedia plautina: nombre y función*.